

ציפי בן-עמי

אולפן עברית

חוברת ההסברים

Teacher's Guide
&
Self-Study Guide

פרולוג בע"מ מוציאים לאור

על העברית

- העברית נכתבת מימין לשמאל.
- באלפבית 22 אותיות, שהן העיצורים.
- יש אותיות דפוס ואותיות כתב, אולם אין אותיות גדולות.
- התנועות הן סימנים הנוספים אל האותיות.
- ככלל העברית נכתבת ללא ניקוד.
- בעברית יש מין (זכר ונקבה) ומספר (יחיד ורבים).
- שם התואר מותאם לשם העצם במין ובמספר.
- לפועל בעברית שלושה זמנים: עבר, הווה ועתיד.
- ככלל גרעין המילה בעברית הוא "שורש", והוא יוצר קשר סמנטי בין המילים.
- המילים בעברית מאורגנות במבנים, במשקלים ובנטיות, ועל כן דקדוק השפה העברית שיטתי ולוגי.

הַאֲלֶפֶת הָעִבְרִית

א	א	אֶלֶף	alef	.1
ב	ב	בֵּית	bet	.2
ב	ב	בֵּית	vet	
ג	ג	גִּימֵל	gimel	.3
ד	ד	דָּלֶת	dalet	.4
ה	ה	הָא	he	.5
ו	ו	וָו	vav	.6
ז	ז	זַיִן	zayin	.7
ח	ח	חֵית	chet / het	.8
ט	ט	טֵית	tet	.9
י	י	יּוּד / יוֹד	yod / yud	.10
כ	כ	כָּף	kaf	.11
כ	כ	כָּף	chaf	
ך	ך	כָּף סּוּפִית	chaf sofit	

About Hebrew

- ❑ Hebrew is written from right to left.
- ❑ The Hebrew alphabet has 22 letters, all consonants.
- ❑ The letters have both a print and a script form, but there are no capital letters.
- ❑ The vowels are in the form of diacritical marks or points (*nikkud*) added to the letters.
- ❑ Hebrew is usually written without vowels.
- ❑ Hebrew has gender (masculine and feminine) and number (singular and plural).
- ❑ Adjectives are inflected to agree with the nouns they modify in gender and in number.
- ❑ Hebrew has three verb tenses: past, present and future.
- ❑ As a rule, every Hebrew word has a three-letter root (*shoresh*) that creates a semantic relationship between words.
- ❑ Hebrew words are organized according to structure, intonation and inflection, making Hebrew grammar methodical and logical.

The Hebrew Alphabet

ל	לָמַד	lamed	.12
מ	מֵם	mem	.13
ם	מֵם סוֹפִית	mem sofit	
נ	נוֹן	nun	.14
ן	נוֹן סוֹפִית	nun sofit	
ס	סָמֶךְ	samech	.15
ע	עַיִן	ayin	.16
פ	פֶּא	pe	.17
פ	פֶּא	fe	
ף	פֶּא סוֹפִית	fe sofit	
צ	צָדִי(ק)	(tsadi(k	.18
ץ	צָדִי(ק) סוֹפִית	tsadi(k) sofit	
ק	קוֹף / קוּף	kof / kuf	.19
ר	רֵשׁ	resh	.20
ש	שֵׁן	shin	.21
ש	שֵׁן	sin	
ת	תּוֹ	tav	.22

האותיות [עמ' 13, 22]

בעברית יש 22 אותיות דפוס ואותיות כתב.

■ האותיות כ-ך, מ-ם, נ-ן, פ-ף, צ-ץ:

ל-5 האותיות האלו יש גם אותיות סופיות, הנכתבות כאשר הן מופיעות בסוף המילה.

כך במילה 'לונדון' באמצע המילה נכתבת **נ**, ואילו בסופה נכתבת **ן** (נ סופית).

■ האותיות ג, ז, צ, ט+ש:

בהוספת גרש (') לאותיות ג, ז, צ או בחיבור האותיות ט ו-ש, מתקבלים עיצורים שאינם קיימים באלפבית העברי, אולם הם נחוצים לכתיבת מילים לועזיות. למשל:

The Letters [p. 13, 22]

The Hebrew alphabet has 22 letters, each with a print and a script form.

These five letters also have a final letter form, written when they appear at the end of the word.

The word "London" is written in Hebrew as 'לונדון' with the letter *nun* in the middle of the word written as נ and at the end of the word as ן (final *nun*).

An apostrophe (') is added to the letters *gimel* ג, *zayin* ז and *tsadi* צ or the letters *tet* ט and *shin* ש are combined to form consonants that do not exist in the Hebrew alphabet yet are needed to write foreign words.

Examples:

ג' - נכתבת במילה 'ג'ירף' giraffe, ז' - במילה 'ז'ורנל' journal, צ' - במילה 'צ'ילה' Chile. הצירוף 'טש' נכתב במילה 'קטשופ' ketchup.

■ האותיות א/ע, ב/ו, ח/כ, ט/ת, כ/ק, ס/ש:

בשפה המדוברת היום בדרך כלל אין הבדל בהגיית עיצורים אלה. א נהגית ונשמעת כמו ע, ב כמו ו, ח כמו כ, ט כמו ת, פ כמו ק ו-ס כמו ש. חוקרי השפה העברית טוענים שבעברית הקדומה (לפני אלפיים שנה ויותר), כאשר דוברת השפה בארץ ישראל, היה הבדל בהגיית עיצורים אלה: פ נהגתה אחרת מ-ק, ב נהגתה אחרת מ-ו, וכן הלאה.

לטענתם הוכחות לכך אפשר למצוא בעברית המדוברת אצל יוצאי תימן למשל, שכן בני העדה התימנית שמרו על ההגייה המקורית של חלק מהעיצורים. לדוגמה: הם הוגים ח אחרת מ-כ (ה-ח גרונית ועמוקה, וה-כ רפה); הגיית א שונה מהגיית ע (ה-א רכה, ואילו ה-ע גרונית ועמוקה); ה-ט בהגייתם כבדה, ואילו ה-ת רפה.

דוברי העברית היום מושפעים ממבטאים של שפות רבות, שכן הם הגיעו מארצות שונות (גרמניה, אנגליה, מרוקו, צרפת, רוסיה ועוד). ומאחר שבשפות האם שלהם לא היו עיצורים כגון ח או ע, היטשטשו הבדלי ההגייה בין ששת זוגות העיצורים הנ"ל, דבר המקשה על איות המילים. על כן יש ללמוד את כתיב המילים על ידי קריאה, כתיבה, שינון וזכירה. עם זאת כאשר נלמדים המבנים הדקדוקיים נרכשים כללים וכלים המסייעים באיות המילים. למשל:

- ת בסוף המילה מסמנת בדרך כלל מילה ממין נקבה, כלל הנרכש בלימוד שם העצם או נטיות ההווה.
- ת הנוספת למילה כתחילית או כסיומת, נלמדת בנטיות העבר ובנטיות העתיד.
- בבניין התפעל נכתבת האות ת, שכן היא אחד מסימני הבניין. אולם בנושא העיצורים השורקים נלמד הכלל שלפיו כאשר פ' הפועל (אות השורש הראשונה) היא צ, תיכתב תמיד ט במקום ת: 'מצטער', 'מצטרף'.

giraffe - ג'ירף
 journal - ז'ורנל
 Chile - צ'ילה
 ketchup - קטשופ

In spoken Hebrew today, pronunciation of the following consonants is usually not differentiated:

א behaves and sounds like ע, ב like ו, ח like כ, ט like ת, כ like ק and ס like ש.

Hebrew language researchers believe that in the ancient Hebrew spoken two thousand years ago, these consonants were pronounced differently, with פ differentiated from ק, ב from ו and so on.

According to these researchers, proof for this claim can be found, for example, in the spoken Hebrew of Yemenite Jews, who have preserved the original pronunciation of some of the consonants. For example, they pronounce ח differently from כ (ח is deeper and more guttural, while כ is less throaty). Their pronunciation of א is softer than of ע, which is deeper and more guttural. They pronounce ט with a stronger emphasis, while ת is more relaxed.

The pronunciation of Hebrew speakers today has been influenced by the many languages of their various countries of origin (Germany, England, Morocco, France, Russia and many others). Because their native languages did not have consonants such as ח and ע, the differences in pronunciation between these six pairs of consonants have been blurred, thus making the spelling of many words difficult. For this reason, spelling must be learned by reading, writing, repetition and memorization. Even so, after studying the grammatical structures of Hebrew, learners acquire rules and tools that help them to spell words properly. For example:

- The letter ת at the end of a word usually indicates that the word is feminine. This rule is learned when learning about nouns or verb declension in the present tense.
- The letter ת added to a word as a prefix or a suffix is learned in past and future tense verb declensions.
- Seven Hebrew verb patterns or Hebrew verb stem constructions – *binyanim* – can be formed from each verb root. The letter ת is one of the indicators of the Hitpa'el (reflexive) verb construction. Yet in the case of the sibilant consonants, the rule is that when the first letter of the root is צ, the letter ט will always be used instead of ת: 'מצטרף', 'מצטער'.

- הצלילים V-ו-CH נכתבים באותיות ב/ו-ו-ח/כ. אולם בראש המילה צלילים אלה נכתבים רק באותיות ו-ו-ח, כיוון שעל פי הכלל האותיות ב, כ, פ בראש המילה תמיד דגושות בדגש קל ונהגות B, K, P. כך נכתבות המילים 'נָרד' או 'חלון' לעומת 'בוקר' או 'קָלב'.
- מבחינה סטטיסטית במילים רבות נכתבת האות ס, ובמיעוטן ש.
- על פי האקדמיה ללשון העברית, במילים לועזיות כאשר העיצור נהגה T תבוא ט, וכאשר העיצור נהגה TH תבוא ת: 'אנטיתזה', 'מתמטיקה'.

- לעתים אפשר למצוא קשר בין כתיב המילים לבין השתייכותן לתחום בעל משמעות רחבה ומוגדרת. למשל:
 - במילים מעולם הצומח נכתבת בדרך כלל ע: 'עין', 'עלה', 'ענף'.
 - במילים המביעות קשר עם המושג 'מים' נכתבת ט: 'רטוב', 'טיפה'.
- לימוד, הפנמה וזכירה של שורש המילה הם הכלים העיקריים המסייעים בכתיבת מילים, כיוון ששורש המילה יוצר קשר של משמעות (קשר סמנטי) בין המילים הנגזרות ממנו. למשל הפועל 'אוכל' נכתב באותיות א-ו-כ, והוא נגזר מהשורש א.כ.ל. לכן המילים (פעלים או שמות בכל נטיותיהם) הנגזרות משורש זה תהיינה קשורות בקשר סמנטי ותיכתבנה באותיות א-ו-כ.

התנועות [עמ' 15]

התנועות בעברית הן סימנים הבאים מתחת לאות, מעליה או בתוכה. לכל תנועה יש יותר מסימן אחד, אם כי בפועל נהגות חמש תנועות: A, E, I, O, U. המילה מורכבת מהברות, והברה נוצרת מצירוף של עיצור ותנועה:

- The phonemes **V** and **CH** are written using the letters **ב/ו** and **כ/ח**, respectively. At the beginning of words, however, these phonemes are written only with the letters **ו** and **ח**, because according to Hebrew grammar, when the letters **פ, כ, ב** are at the beginning of a word they are always stressed and pronounced as **B, K, P**, respectively. For example, compare the word **יָרֵד** – *vered* (rose) to the word **בּוֹקֵר** – *boker* (morning) or the word **חַלוֹן** – *chalon* (window) to the word **כֶּלֶב** – *kelev* (dog).
- Statistically more words in Hebrew are written with the letter **ו** than with the letter **ח**.
- According to the Academy of the Hebrew Language, the consonant pronounced **T** should be written using the letter **ט**, while the consonant pronounced **TH** should be written with **ת**: **אנטיתזה** - antithesis; **מתמטיקה** – mathematics.

- Often there is a relationship between how words are spelled and the broad semantic field to which they belong. For example:
 - Words from the plant world are usually spelled with the letter **ע**: **עֵץ** – *ets* (tree); **עֵלֶה** – *aleh* (leaf); **עֵנָף** – *anaf* (branch).
 - Words related to water are spelled with the letter **ט**: **רַטוּב** – *ratuv* (wet); **טִיפָה** – *tipa* (drop).

Study, internalization and remembering the word roots are the most important tools in learning how to spell words in Hebrew correctly. The word root generates a meaningful semantic tie among the words derived from it. For example, the verb **אוֹכֵל** – *ochel* (eat) is written with the letters **א** and **כ** and derives from the root **א.כ.ל**. Therefore all the words derived from these letters (verbs and nouns in all their inflected forms) are semantically related and are spelled with the letters **א** and **כ**.

Vowels [p. 15]

Hebrew vowels take the form of marks, known as points or *nikkud*, placed under, over or inside the letter. A vowel can have more than one mark, though in practice the following five vowels are pronounced: **A, E, I, O, U**.

Words are composed of syllables, where a syllable comprises a consonant and a vowel.

ba בַּ = פתח + ב	או	ba בַּ = קמץ + ב
be בֵּ = סגול + ב	או	be בֵּ = צירי + ב
bi בִּי = חיריק חסר + ב	או	bi בִּי = חיריק מלא + ב
bo בּוּ = קמץ קטן + ב	או	bo בּוּ = חולם מלא + ב
bu בּוּ = קובוץ + ב	או	bu בּוּ = שורוק + ב

התנועות נחלקות כך:

תנועות חטופות	תנועות קטנות	תנועות גדולות
פתח	פתח	קמץ ← A
סגול	סגול	צירי/ צירי מלא ← E
	חיריק חסר	חיריק מלא ← I
קמץ קטן	קמץ קטן	חולם חסר/מלא ← O
	קובוץ	שורוק ← U

התנועות החטופות באות בעיקר מתחת לאותיות הגרוניות א, ה, ח ו- ע.

הסימן ◌ משותף לשתי תנועות. ברוב המילים בא קמץ (המכונה גם "קמץ גדול"), והגייתו A. במילים אחדות מופיע קמץ המכונה "קמץ קטן", והגייתו O. למשל: 'כָּל- 'kol, 'צְהַרְיִים' tsohorayim.

■ הסימן ◌ נקרא שווא. קיימים שני שוואים: שווא נח ושווא נע.

□ השווא הנח, המציין חוסר תנועה, בא אחרי תנועה קטנה וסוגר את ההברה. שווא זה יכול לבוא באמצע המילה או בסופה, אולם בסוף מילה בדרך כלל אין מסמנים אותו: 'תַּלְמִיד' talmid. שני שוואים רצופים בסוף המילה - נחים הם. האותיות ב, ג, ד, כ, פ ו- ת דגושות בדגש קל בבואן אחרי השווא הנח: 'עֶבֶר' achbar, 'מִשְׁפָּט' mishpat, 'מִגְדָּל' migdal.

The vowels are categorized as follows:

TRANS

Long vowels

Short vowels

Very short vowels

The very short vowels are usually under the guttural letters: א, ה, ח and ע.

- The vowel mark *(kamats)* belongs to two vowel categories. In most words it is known as *kamats gadol* and is pronounced **A**. In some words it is known as *kamats katan* and is pronounced **O**, as in the following examples: כָּל – *kol* (all); צְהַרְיִים – *tsohorayim* (afternoon).
- The vowel mark *is* called the *shva* and has two forms: *shva nach* (quiescent or silent shva) and *shva na* (mobile shva)
- The *shva nach*, which signifies the absence of a vowel, follows a short vowel and closes the syllable. The *shva nach* can be in the middle or the end of a word, though at the end of the word it usually is not marked. For example, there are two unmarked *shva nach* vowels at the end the word תַּלְמִיד *talmid* (pupil).
- When the letters בּ, גּ, דּ, פּ and תּ follow a *shva nach*, a dot representing a *dagesh kal* (dagesh lene or weak dot) is placed inside the letter, as in the following examples: עֶכְבֵּר *achbar* (mouse); מִשְׁפָּט *mishpat* (sentence); מִגְדָּל *migdal* (tower).

□ השווא הנע מקורו בתנועה, והוא נחשב לחצי תנועה. הוא יכול לבוא בראש המילה או באמצע המילה. בראש המילה הוא עשוי להיות הגוי כשווא נח (חוסר תנועה) או כתנועת e, למשל 'פְּתִיבָה' ktiva, 'מְדַבֵּר' medaber. באמצע המילה השווא הנע בא אחרי תנועה גדולה או תחת אות הדגושה בדגש חזק. שני שוואים רצופים באמצע המילה - הראשון נח והשני נע. גם החטף נחשב לחצי תנועה, ודינו כדין השווא הנע.

□ קיים שווא נוסף, הנקרא "מרחף" *merahef*, שהוא תולדה של תהליכי שינוי בהגיית המילה, וזאת בעקבות שני שוואים נעים שאינם יכולים לבוא ברצף. על כן השווא הראשון מהם הופך לתנועה קטנה, והנותר נקרא "מרחף" *to hover* - על שום שבמעמדו הוא מצוי בין השווא הנח, שכמוהו הוא בא אחרי תנועה קטנה, ובין השווא הנע, שכמוהו לא בא אחריו דגש באותיות בג"ד כפ"ת. לדוגמה: 'מְלִכִי', 'פְּתִיבָה'.

■ הדגש □ הוא נקודה הבאה בתוך אות, והוא יכול לבוא בכל האותיות חוץ מבאותיות א, ה, ח, ע ו-ר, הנקראות "גרוניות". קיימים שני סוגי דגשים: דגש חזק ודגש קל.

□ הדגש החזק מציין שיש להגות את האות שהוא בא בתוכה בהדגשה, כהגה כפול. לעתים הדגש החזק בא במקום אות שנשמטה, ולכן הוא מכפיל את הגיית העיצור במקום האות החסרה. לכן הדגש החזק מכונה "דגש כפול".

□ הדגש הקל בא באותיות ב, ג, ד, כ, פ ו-ת, הנקראות "בג"ד כפ"ת" (*Beged kefet*), כאשר הן מופיעות בראש המילה או כשהן מופיעות אחרי שווא נח, כלומר בראש הברה. למשל: 'בֵּן', 'גַּם', 'דָּלַת', 'כֶּפֶר', 'פָּה', 'תְּמָר', 'מְדַבֵּר', 'מְשַׁפָּחָה', 'מְכַתֵּב'.

בעברית הדבורה כיום אין שוני בהגיית האותיות ג, ד ו-ת, בין שהן דגושות ובין שלא. לעומת זאת הגייתן של האותיות ב, כ ו-פ חזקה ומודגשת כאשר בא בהן דגש, ב = b, כ = k, פ = p, וללא הדגש הגייתן רפה ב = v, כ = ch, פ = f. □ "מפיק" הוא נקודה בתוך האות ה כאשר היא בסוף המילה, והוא מציין שיש לבטא אותה כעיצור. למשל 'נִגָּה' *nogah*.

- The *shva na* is considered a semi-vowel and can appear at the beginning or the middle of a word. At the beginning of the word it is often either not pronounced (like a *shva nach*) or else like the vowel e: כְּתִיבָה - *ktivá* (writing); מְדַבֵּר - *medaber* (speaker).
- In the middle of the word, the *shva na* comes after a long vowel or under a letter with a *dagesh chazak* (dagesh forte or strong dot). When there are two consecutive *shva* vowels in the middle of a word, the first is *shva na* and the second is *shva nach*. *Chataf* is also considered a semi-vowel and follows the same rules as the *shva na*.

- Another type of *shva*, called the *shva merahef* (hovering *shva*), is the result of changes in pronunciation to compensate for two *shva na* vowels in a row, which are impossible to pronounce. Thus, the first *shva* behaves like a short vowel and the other one is known as a hovering *shva* because in its behavior it "hovers" between the *shva nach* that follows a short vowel and the *shva na*, which is not followed by a *dagesh* in the letters בג"ד כפ"ת.
- Examples: מַלְכֵי - *malchei* (kings of); כִּתְבוּ - *kitvu* (write!).

- The *dagesh* is a diacritical mark or dot used for emphasis that can be placed inside any letter except for the guttural letters: א, ה, ח, ע and ר. There are two types of *dagesh* dots: *dagesh chazak* (digest forte or strong dot) and *dagesh kal* (*dagesh* lene or weak dot).

- The *dagesh chazak* indicates that the pronunciation of the letter in which it appears should be pronounced for an audibly longer period of time. Sometimes the *dagesh chazak* signifies that a letter has been dropped and thus doubles the pronunciation of the consonant instead of the missing letter. This doubling is known as gemination, and the *dagesh chazak* is sometimes called the gemination *dagesh*.

- The *dagesh kal* is placed inside the following letters: ב, ג, ד, כ, פ and ת (referred to by the acronym בג"ד כפ"ת - *Beged Kefet*) when they appear at the beginning of a word or after a *shva nach*, i.e. at the beginning of a syllable. For example: בֵּן - *ben* (between); גַּם - *gam* (also); דֶּלֶת - *delet* (door); כֶּפֶר - *k'far* (village); תְּמָר - *tamar* (date); מִדְּבָר - *midbar* (dessert); מִשְׁפָּחָה - *mishpacha* (family); מִכְתָּב - *michtav* (letter).
- In spoken Hebrew today, the letters ג, ד and ת are pronounced the same whether they contain a *dagesh* or not. The letters ב, כ and פ are pronounced differently depending upon whether they contain a *dagesh* (בּ=b; כּ=k; פּ=p) or not (ב=v; כ=ch; פ=f).
- The *mappik* is a diacritical mark placed inside the letter ה when it is at the end of the word to indicate that the letter should be pronounced as a consonant. For example: נֹגֵה - *nogah* (Venus).

■ האותיות **א, ה, ו, י** הן עיצורים. אך לעתים הן אינן נהגות, אלא מסייעות לסימון התנועה ומקלות את הקריאה. במקרים כאלה האותיות נקראות "אמות קריאה".

□ האות **א** היא עיצור: 'אני' ani, 'מאוד' meod. כשהיא באה באמצע המילה, ה-**א** משמשת לעתים "אם קריאה" (נכתבת אך אינה נהגית). כך למשל במילים 'ראש' rosh, 'פאן' kan. אולם כשהיא מופיעה בסוף המילה היא תמיד "אם קריאה", ולעולם איננה נהגית: 'קורא' kore, 'נא' na.

בדרך כלל **א** שנכתבת, אך אינה נהגית, היא חלק משורש המילה.

□ האות **ה** היא עיצור: 'הר' har, 'מהר' maher. בסוף המילה היא בדרך כלל איננה נהגית, ולפניה באות על פי רוב תנועת הקמץ ה או הסגול ה. במקרים אלה האות **ה** היא "אם קריאה", המסמנת את התנועות A ו-E: 'אדמה' adama, 'שדה' sade. בסוף המילה היא מסמנת לעתים גם תנועת O, למשל במילה 'פה' po. הסיומת ה מצביעה בדרך כלל על מילה ממין נקבה.

□ האות **ו** היא עיצור: 'ורד' vered, 'רווק' ravak.

האות **ו** היא גם "אם קריאה", סימן לשתי תנועות:

- תנועת החולם המלא: ו (O): 'שלום' shalom, 'עולם' olam.
- תנועת השורוק: ו (U): 'שוק' shuk, 'בקבוק' bakbuk.

□ האות **י** היא עיצור: 'ילד' yeled, 'טיס' tayas.

ה-**י** היא גם "אם קריאה", סימן לשתי תנועות:

- תנועת החיריק המלא: י (I): 'שיר' shir, 'תלמיד' talmid.
- תנועת הצירי המלא: י (E): 'איפה' efo, 'בין' ben.

- The letters א, ה, ו and י are consonants, yet often they are not pronounced but rather used to mark the vowels and assist in reading the words. In such cases these letters are referred to as *imot kri'a* or *matres lectionis* (Latin "mothers of reading").
 - The letter א is a consonant: אָנִי – *ani* (I); מְאוֹד – *me'od* (much).
 - When א appears in the middle of a word it often serves as a mater lectionis that is written but not pronounced, as in רֹאשׁ – *rosh* (head) or כְּאֵן – *kan* (here).
 - When א appears at the end of a word, it is always a mater lectionis and is never pronounced, as in קוֹרֵא – *kore* (read) or נָא – *na* (please).
 - A letter א that is written but not pronounced is usually part of the word's root.

- The letter ה is a consonant: הַר – *har* (mountain); מְהֵרָה – *maher* (fast).
- When ה appears at the end of a word, it is usually not pronounced and is usually preceded by a letter marked with the *kamats* הֹ or the *segol* הֶ vowels. In these cases, the letter ה is a mater lectionis indicating the A or E vowel sounds: אֲדָמָה – *adama* (earth) or שָׂדֵה – *sade* (field).
- When ה appears at the end of a word, it can often indicate the O vowel sound, as in the word פֹּה – *po* (here).
- The suffix הָ usually signifies that the word is feminine.

- The letter ו is a consonant: וָרֵד – *vered* (rose); רֵוֹק – *ravak* (bachelor).
- The letter ו can also serve as a mater lectionis, indicating the O or U vowel sounds. O: שְׁלוֹמִים – *shalom* (peace); עוֹלָם – *olam* (world). U: שוּק – *shuk* (market); בִּקְבֻיָּק – *bakbuk* (bottle).

- The letter י is a consonant: יָלֵד – *yeled* (boy); טַיֵּס – *tayas* (pilot).
- The letter י can also serve as a mater lectionis, indicating the I or E vowel sounds. I: שִׁיר – *shir* (song); תַּלְמִיד – *talmid* (student). E: אֵיפֹה – *efo* (where); בֵּין – *ben* (between).

העברית נכתבת בשתי שיטות: "כתיב חסר" ו"כתיב מלא". הכתיב החסר הוא כתיבת המילים על פי המבנים הדקדוקיים שלהן, ללא "אמות הקריאה" ו או י (הנוספות בכתיב המלא), והוא נוהג בדרך כלל במילים מנוקדות, למשל: 'סָפֵר', 'סִפֵּר', 'סִפְּרָה', 'סִפְּרוּ'. כאשר המילים מנוקדות משמעותן אחת היא, ואילו בהיעדר ניקוד יש מילים העשויות להביע יותר ממשמעות אחת. היות שככלל העברית נכתבת ללא ניקוד, נוהגים כיום לכתוב בכתיב מלא, כלומר להוסיף למילים את אמות הקריאה ו-י בהתאם לכללי הכתיב המלא. כך נוצרת הבחנה בין משמעות המילים, והיא מקלה את הבנת הנקרא. אי לכך המילים 'סיפר' ו'סופר' נכתבות בכתיב מלא ומובדלות מהמילה 'סִפֵּר', וכך גם המילה 'סיפור' מובדלת מהמילה 'סִפּוֹר'. כמו כן בכתיב המלא כופלים את האותיות ו-י המציינות עיצורים כדי להבדילן מהאותיות ו-י המסמנות תנועה. זאת כאשר הן באמצע המילה, ובהתאם לכללי הכתיב המלא. כך למשל המילים האלה: 'רֹקֵק', 'רוֹקֵק', 'רֹקֵק' ו'טִיל' כתובות בכתיב חסר. אולם בכתיב המלא המילה 'רוֹקֵק' מובדלת מהמילה 'רוֹקֵק', והמילה 'טִיל' מובדלת מהמילה 'טִיל'.

כללי הכתיב המלא חלים על מילים עבריות. במילים לועזיות כל תנועת i נכתבת ב-י ('מיליון'), וכל תנועת o או u נכתבת ב-ו ('אוטופיה', 'מולקולה').

שמות ותארים

הריבוי [עמ' 34]

Hebrew has two different spelling systems: *ktiv chaser* or spelling lacking *nikkud*, and *ktiv male* or full (plene) spelling.

In *Ktiv chaser*, words are spelled according to their grammatical structures without the matres lectionis ו or י, which are added in *ktiv male*, particularly in words where the *nikkud* differentiates meaning: סֵפֶר – book; סָפַר – to read aloud; סִפֵּר – to be recounted; סִפּוּר – story; סָפַרְ (counted). Without the *nikkud* the word can convey more than one meaning.

Because Hebrew is generally written without *nikkud* today, *ktiv male* is usually used. That is, the matres lectionis ו or י are added in accordance with the rules of *ktiv male* in order to differentiate between the meanings of words and to make reading comprehension easier.

Therefore, the words סִפֵּר (recounted) and סוּפַר (was recounted) are written in *ktiv male* to distinguish them from the word סֵפֶר (book), and the word סִפּוּר (story) is written in *ktiv male* to distinguish it from סָפַרְ (counted).

Moreover, in *ktiv male* the letters ו and י that signify consonants are doubled to distinguish them from the ו and י signifying vowels. This applies when these letters are in the middle of the word and in accordance with the rules of *ktiv male*. For example, here the words רוֹנֵק (bachelor), רוֹק (rock), טִיֵּל (hiked) and טִיל (missile) are all written in *ktiv chaser*. In *ktiv male*, רוּוּק (bachelor) is differentiated from רוֹק (rock) by doubling the letter ו and טִיִּיל (hiked) from טִיל (missile) by doubling the letter י.

The rules of *ktiv male* apply to Hebrew words. For words borrowed from foreign languages, all I vowel sounds are written with the letter י (מִיליוֹן – million) and all O and U vowel sounds are written with the letter ו (אוּטוֹפִיָּה – utopia; מוֹלֵקוּלָה – molecule).

Nouns and Adjectives

Plural [p. 34]

יסודות חשובים בשפה העברית הם המין - זכר ונקבה, והמספר - יחיד ורבים. כך צורות היחיד בשם העצם: לזכר 'תלמיד', לנקבה 'תלמידה'. בשם התואר: לזכר 'טוב', לנקבה 'טובה'. בנטיות הפועל בהווה: לזכר 'גר', 'לומד', ואילו לנקבה 'גרה', 'לומדת'. על פי רוב מילים בנקבה מאופיינות בהברה □ה או באות ת המופיעות בסופן. כדי להפוך צורות יחיד לרבים יש להוסיף להן סיומת, והיא נקבעת על פי המין ביחיד.

סיומת הרבים לזכר היא □ים.

סיומת הרבים לנקבה (רבות) היא □ות.

'תלמיד', וברבים 'תלמידים'; 'תלמידה', וברבות 'תלמידות'.

'טוב', וברבים 'טובים'; 'טובה', וברבות 'טובות'.

'גר', 'לומד', וברבים 'גרים', 'לומדים'.

'גרה', 'לומדת', וברבות 'גרות', 'לומדות'.

In Hebrew, gender (masculine and feminine) and number (singular and plural) are important principles.

Singular forms for the **noun** "student": masculine - תלמיד (*talmid*) feminine – תלמידה (*talmida*)

Singular forms for the **adjective** "good": masculine – טוב (*tov*); feminine – טובה (*tova*)

Present tense verb conjugations:

"to live": masculine – גר (*gar*); feminine – גרה (*gara*)

"to study": masculine: לומד (*lomed*); feminine – לומדת (*lomedet*)

Most words that are feminine end with the syllable ה or with the letter ת.

Singular words are made plural by adding a suffix whose form is determined by the gender of the singular form.

The plural suffix added to masculine forms is ים .

The plural suffix added to feminine forms is ות

Noun (student):

Masculine singular: תלמיד (*talmid*)

Masculine plural: 'תלמידים' (*talmidim*)

Feminine singular: תלמידה (*talmida*)

Feminine plural: תלמידות (*talmidot*)

Adjective (good):

Masculine singular: טוב (*tov*)

Masculine plural: טובים (*tovim*)

Feminine singular: טובה (*tova*)

Feminine plural: טובות (*toivot*)

Verbs (to live; to study):

Masculine singular: גר (*gar*); לומד (*lomed*)

Masculine plural: גרים (*garim*); לומדים (*lomdim*)

Feminine singular: גרה (*gara*); לומדת (*lomedet*)

Feminine plural: גרות (*toivot*); לומדות (*lomdot*)

המין והמספר קיימים גם בשמות הגוף:
לגוף ראשון ביחיד הכינוי הוא 'אָנִי', ולרבים 'אֲנַחְנוּ'. כינויים אלה משותפים לזכר ולנקבה.
לגוף שני בזכר ליחיד הכינוי הוא 'אַתָּה', ולרבים 'אַתֶּם'; לנקבה 'אַתְּ', ולרבות 'אַתְּנָּי'.
לגוף שלישי בזכר ליחיד הכינוי הוא 'הוּא', ולרבים 'הֵם'; לנקבה 'הִיא', ולרבות 'הֵן'.

שם העצם [עמ' 43]

לשם העצם בעברית יש מין - זכר או נקבה, ומספר - יחיד או רבים.
בשמות עצם בעלי מין טבעי המין ברור: 'יִלְד' לעומת 'יִלְדָּה', 'חֲתוּל' לעומת 'חֲתוּלָּה'.
בשמות עצם חסרי מין טבעי, דוגמת 'סִפָּר' או 'כִּיתָה', נקבע מינו של שם העצם ביחיד בדרך כלל כך:

■ כאשר סיומת המילה היא הַ, המין הוא נקבה.
גם כאשר המילה מסתיימת באות ת, שאינה חלק מן השורש, המילה ממין נקבה.
כל סיומת אחרת מציינת כי השם ממין זכר.
שמות העצם 'תמונה', 'כיתה', 'מחברת' הם ממין נקבה.
שמות העצם 'ספר', 'עיתון', 'משרד' הם ממין זכר.
יוצאים מן הכלל הם למשל השמות 'ארץ' ו'עיר', שעל פי צורתם הם שמות ממין זכר, אולם מינם נקבה. ואילו שם העצם 'לילה' צורתו נקבה, אולם מינו זכר.

■ צורת הרבים נקבעת בדרך כלל כך:
בשם ממין זכר צורת הרבים היא הסיימת ׀ים:

'ספר' (זכר) וברבים 'ספרים', 'שיעור' (זכר) וברבים 'שיעורים'.

בשם ממין נקבה צורת הרבים היא הסיימת ׀ות:

Pronouns also are inflected according to gender and number.

The first person singular pronoun (I) is **אֲנִי** (*ani*) and the first person plural pronoun (we) is **אֲנַחְנוּ** (*anachnu*) - **both for masculine and for feminine forms.**

The second person masculine singular pronoun (you) is **אַתָּה** (*ata*).

The second person masculine pronoun (you) is **אַתָּם** (*atem*).

The second person feminine singular pronoun (you) is **אַתְּ** (*at*).

The second person feminine pronoun (you) is **אַתֶּן** (*aten*).

The third person masculine singular pronoun (he) is **הוא** (*hu*).

The third person masculine pronoun (they) is **הֵם** (*hem*).

The third person feminine singular pronoun (she) is **היא** (*hi*).

The third person feminine pronoun (they) is **הֵן** (*hen*).

Nouns [p. 34]

All nouns in Hebrew are marked by gender (masculine or feminine) and number (singular or plural).

For nouns that are naturally differentiated by gender, the grammatical gender is clear: boy **יָלֵד** (*yeled*) vs. girl **יְלֵדָה** (*yalda*).

For nouns that do not naturally have a gender, like book **סֵפֶר** (*sefer*) or classroom **כִּיתָה** (*kita*), the grammatical gender is usually determined as follows:

- When the noun suffix is **הַ**, the noun is feminine.
- When the last letter of the noun is **ת** and that letter is not part of the word root, the noun is feminine.
- Any other noun suffix indicates that the noun is masculine.
- Examples of feminine nouns: **תמונה** (*temuna*) – picture; **כיתה** (*kita*) – classroom; **מחברת** (*machberet*) – notebook.
- Examples of masculine nouns: book – **ספר** (*sefer*); newspaper – **עיתון** (*iton*); office – **משרד** (*misrad*).
- Exceptions: The words land – **ארץ** (*erets*) – and city – **עיר** (*ir*) – are feminine even though their form is masculine. The word night – **לילה** (*lila*) is masculine even though its form is feminine.

- The plural form of nouns is usually formed as follows:
 - For masculine nouns, the suffix **ים** is added.

- For feminine nouns, the suffix **ות** is added.

'תמונה' (נקבה) וברבות 'תמונות', 'מחברת' (נקבה) וברבות 'מחברות'.

ישנם שמות עצם יוצאים מן הכלל, שבהם סיומת הרבים אינה נוהגת על פי הכלל. אף על פי כן אין הסיומת משנה את מינו של השם ברבים, כיוון שהמין ברבים נקבע על פי המין ביחיד. למשל:

'שולחן' (זכר), וברבים 'שולחנות'. המין ברבים נשאר זכר למרות סיומת הרבים לנקבה.

'מילה' (נקבה), וברבים 'מילים'. גם ברבים המין נקבה על אף סיומת הרבים לזכר. 'ארץ' (נקבה), וברבים 'ארצות' - צורת היחיד יוצאת מן הכלל, אולם צורת הרבים אינה יוצאת מן הכלל וגם מינה נקבה.

'עיר' (נקבה), וברבים 'ערים' - צורת היחיד יוצאת מן הכלל. גם צורת הרבים יוצאת מן הכלל, וגם מינה נקבה, למרות סיומת הרבים לזכר. לילה (זכר), וברבים 'לילות' - צורת היחיד יוצאת מן הכלל. גם צורת הרבים יוצאת מן הכלל, ומינה זכר, למרות סיומת הרבים לנקבה. המין והמספר של שם התואר, שם המספר או שם הגוף נקבעים על פי מינו ומספרו של שם העצם שאליו הם מצטרפים.

שם התואר [עמ' 43]

■ לשם התואר ארבע צורות נטייה: יחיד (לזכר) 'טוב', יחידה (לנקבה) 'טובה', רבים (לזכרים) 'טובים', רבות (לנקבות) 'טובות'.

■ שם התואר מתאר את שם העצם ובא אחריו: 'ספר טוב'.

Exceptions: Some nouns do not behave according to the rules for forming the plural. Nevertheless, the plural suffix does not change the gender of the plural noun because gender is determined according to the singular form. For example:

- Table: שולחן (*shulchan*) – masculine singular; שולחנות (*shulchanot*) – plural. The plural form is still masculine despite the feminine plural suffix.
- Word: מילה (*mila*) - feminine singular; מילים (*milim*) – plural. The plural form is still feminine despite the masculine plural suffix.
- Land: ארץ (*erets*) – feminine singular; ארצות (*artsot*) – plural. The singular form is an exception for a feminine word, but the plural form conforms to the rules for feminine nouns.

More exceptions:

- City: עיר (*ir*) – feminine singular; ערים (*arim*) – feminine plural. Both the singular and the plural forms are exceptions for a feminine word and remain feminine despite the masculine form.
- Night: לילה (*lila*) – masculine singular; לילות (*lelot*) – masculine plural. Both the singular and the plural forms are exceptions for a masculine word and remain masculine despite the feminine form.

The gender and number of adjectives, including numbers, and of pronouns are determined by the gender and number of the noun they modify.

Adjectives [p. 43]

- Adjectives have four inflected forms, as exemplified in the four forms for the adjective "good": masculine singular: טוב (*tov*); feminine singular: טובה (*tova*); masculine plural: טובים (*tovim*); feminine plural: טובות (*tovot*).
- Adjectives modify nouns and come after the noun: ספר טוב (*sefer tov*) – a good book.

- שם התואר מותאם לשם העצם במין ובמספר:
שם העצם 'ספר' הוא יחיד ממין זכר, לכן שם התואר יהיה ביחיד 'טוב'.
ברבים 'ספרים', וכך שם התואר יהיה ברבים 'טובים'.
שם העצם 'תמונה' הוא יחיד ממין נקבה, לכן שם התואר יהיה ביחידה 'טובה'.
ברבים 'תמונות', וכך שם התואר יהיה ברבות 'טובות'.

גם בהוספת שם תואר לשמות יוצאים מן הכלל, מינו נקבע על פי מינו של שם העצם ביחיד:

שולחן (זכר) גדול (יחיד)	←	שולחנות (זכר/רבים) גדולים (רבים)
מילה (נקבה) חדשה (יחידה)	←	מילים (נקבה/רבים) חדשות (רבות)
ארץ (נקבה) גדולה (יחידה)	←	ארצות (נקבה/רבים) גדולות (רבות)
עיר (נקבה) קטנה (יחידה)	←	ערים (נקבה/רבים) קטנות (רבות)
לילה (זכר) קר (יחיד)	←	לילות (זכר/רבים) קרים (רבים)

השמות 'עיר' ו'ארץ' הן ממין נקבה, לכן בתיאור של עיר או של ארץ יש להשתמש בשם תואר לנקבה:

'ירושלים עתיקה', 'ישראל קטנה'.

- כאשר מיידעים במשפט את שם העצם, יש ליידע גם את שם התואר:

'הם עולים חדשים', 'העולים החדשים לומדים עברית באולפן'.

- במשפט שמני (משפט ללא פועל) שם התואר ממלא תפקיד של נשוא, ועל כן לא תבוא לפניו ה' הידיעה אף על פי ששם העצם מיודע:

'התלמיד טוב', 'הספרים החדשים יקרים'.

- Adjectives agree with the nouns they modify in gender and in number:
 The noun ספר (book) is masculine singular; therefore, the modifying adjective is in the masculine singular form: טוב.
 When the same noun is plural, ספרים (books), the modifying adjective will also be plural: טובים.
 The noun תמונה (picture) is feminine singular; therefore, the modifying adjective is in the feminine singular form: טובה.
 When the same noun is plural, תמונות (pictures), the modifying adjective will also be plural: טובות.

Even in the case of nouns that are exceptions and do not behave according to the rules in forming plurals, the gender format of the adjective is determined by the gender of the singular noun form.

The nouns ארץ (erets) – and city - עיר (ir) are feminine. Therefore, adjectives modifying these nouns must be in the feminine form.

- When a noun takes the definite article, the adjective modifying the noun takes the definite article as well.
- In a nominal clause (that does not have a verb), the adjective functions as the predicate. Therefore, it will never take the definite article even when the noun takes the definite article.

זקן, צעיר, ישן, ותיק [עמ' 72]

שם התואר 'זָקֵן' מתאר רק בני אדם או בעלי חיים: 'איש זקן', 'חתול זקן'.
ההפך מ'זקן' הוא 'צעיר'.
שם התואר 'יָשָׁן' מתאר רק דוממים: 'ספר ישן', 'רהיטים ישנים'.
ההפך מ'יָשָׁן' ← 'חדש'.

שם התואר 'וְתִיק' מציין זמן רב, שנים רבות, תקופה ארוכה. כך 'מורה ותיקה' היא מורה העוסקת בהוראה זמן רב, ו'מושב ותיק' הוא מושב שנוסד לפני שנים רבות. גם היפוכו של 'וְתִיק' הוא 'חדש'.

עסוק, תפוס, פנוי [עמ' 101]

המילים 'עֲסוּק', 'תְּפוּס' ו'פְּנוּי' משמשות שם תואר, וצורתן בינוני פעול. (על הבינוני הפעול ראו בעמוד:).

שם התואר 'עֲסוּק' מתאר רק בני אדם: 'המנהל עסוק'. ואילו 'תְּפוּס' מתאר רק דוממים: 'המעלית תְּפוּסָה'.
'פְּנוּי' מתאר גם בני אדם וגם דוממים: 'המעלית פְּנוּיָה'.

בלשון הדיבור המילים 'תְּפוּס' ו'פְּנוּי' מיוחסות לבני אדם ומתארות את מצבם המשפחתי. 'תְּפוּס' הוא נשוי, או מי שיש לו חברה קבועה. והיפוכו 'פְּנוּי'.

ה' הידיעה [עמ' 51]

Adjectives: old and young, old and new, old and senior or veteran [p. 43]

The adjective **זָקֵן** (*zaken*) – old is only used to describe people or animals: **אִישׁ זָקֵן** (*ish zaken*) – old man; **חַתּוּל זָקֵן** (*chatul zaken*) – old cat.

The opposite of **זָקֵן** is **צַעִיר** (*tsair*) - young.

The adjective **יָשָׁן** (*yashan*) – old is only used to describe inanimate objects: **סֵפֶר יָשָׁן** (*sefer yashan*) – old book; **רֵהִיטִים יָשָׁנִים** (*rehitim yeshanim*) – old furniture.

The opposite of **יָשָׁן** is **חַדָּשׁ** (*chadash*) - new.

The adjective **וְתִיק** (*vatik*) – senior or veteran is used to describe something that has lasted many years or a great deal of time.

For example, **מורה ותיקה** (*mora vatika*) – veteran teacher is a teacher who has been in the profession for a long time, and **מושב ותיק** (*moshav vatik*) – longstanding moshav is a moshav that was founded years ago.

The opposite of **וְתִיק** is also **חַדָּשׁ** (*chadash*).

Adjectives: busy, occupied, available [p. 101]

The words **עָסוּק** (*asuk*) – busy; **תָּפוּס** (*tafus*) – occupied or engaged; and **פָּנוּי** (*panui*) – available are passive participle forms used as adjectives. For more on passive participles, see p. ____.

The adjective **עָסוּק** (*asuk*) – busy is used only in reference to people: **הַמְנַהֵל עָסוּק** (*hamenahel asuk*) – the manager is busy.

The adjective **תָּפוּס** (*tafus*) – occupied is used only in reference to inanimate objects: **הַמַּעֲלִית תָּפוּסָה** (*hama'alit tefusa*) – the elevator is engaged.

The adjective **פָּנוּי** (*panui*) – available can refer both to people and to inanimate objects: **הַמַּעֲלִית פָּנוּיָה** (*hama'alit penuya*) – the elevator is available; **הַמְנַהֵל פָּנוּי** (*haminahel panui*) – the manager is available.

In colloquial language, the adjectives **תָּפוּס** and **פָּנוּי** are used in reference to individuals to describe their marital status, where **תָּפוּס** indicates a man is married or has a serious girlfriend, and **פָּנוּי** indicates the opposite status.

The Definite Article Prefix (*Hey Hayedia*) [p. 51]

"ה' הידיעה", האות ה שתנועתה היסודית פתח (ה) ודגש חזק אחריה, באה לפני שם עצם כדי לציין שהוא שם מסוים ומפורש. המילה 'ספר' מציינת ספר באופן כללי, אבל הצירוף 'הספר' מציין ספר באופן מפורש או מתייחס אל ספר מסוים (ספציפי).

■ המשפט 'יש נשיא בישראל' משמעו, שבשיטת הממשל בישראל קיים תפקיד של נשיא וישנו אדם הממלא תפקיד זה. לעומת זאת במשפט 'הנשיא דיבר אתמול בכנסת' מדובר על אדם מסוים המכהן כנשיא, והוא מוכר וידוע לשותפים בשיח. מהמשפט 'יש שוק בירושלים' עולה שיש בירושלים שוק, אולם אין התייחסות אל שוק ספציפי בעיר. אבל: 'השוק בירושלים גדול' - ההתייחסות היא אל שוק מסוים ומוכר לדובר.

■ שם כללי הופך לשם מיוחד ומסוים כשהוא בא בצירוף מילת השייכות 'של'. כאשר 'של' מופיעה בצורתה הבסיסית, על פי רוב שמות העצם שלפניה ואחריה מיוחדים, וכאשר 'של' באה בנטייה, יש ליידיע את שם העצם שלפניה.

'זה תיק', אבל: 'התיק של המורה' או 'התיק שלה'.
'בכיתה יש ספרים', אבל: 'הספרים של התלמידים' או 'הספרים שלהם'.

'ירושלים היא עיר בירה', אבל: 'ירושלים היא הבירה של ישראל'. על מילת השייכות 'של' ראו בעמוד: .

■ שם כללי הופך למסוים לאחר שהוזכר. במשפט 'אתמול הייתה לי בחינה' המילה 'בחינה' אינה מסוימת, ולכן אינה מיוחדת. אולם אם המילה 'בחינה' מוזכרת שוב היא כבר ידועה ומסוימת, ולכן יש ליידיע אותה: 'הבחינה הייתה קשה'.